

Lhaja, izvešni pondelj, vsak dan. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolniti se pošiljajo uredništvu. Pisarna pisma se ne sprejemajo, rokopiši pa ne vračajo. — Odgovorni urednik: Prof. F. Peric. Tiskarna Edinost. Tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.—, pol let L 32.— in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

VI. občni zbor Društva narodov

Dne 2. septembra se je sestel v Ženevi "Svet Društva narodov" v svoje letošnje 35. zasedanje. Dne 7. septembra pa se sešane plenum Društva narodov.

Letošnjemu zborovanju Društva narodov obrača evropska politična javnost napeto pozornost. To radi važnosti nekaterih vprašanj, ki so na dnevnem redu, pa tudi radi atmosfere, v kateri se bo razvijalo delo skupščine Društva narodov.

To atmosfero so ustvarila pogajanja radi takimenovnega garancijskega pakta — varnosti mej, ki so jih določile mirovne pogodbe. Pa tudi napeto pričakovanje, kak odgovor poda, oziroma kak predlog bo stavila Nemčija glede svojega pristopa k Društvu narodov. Vprašanje garancijskega pakta je zelo težavno in kočljivo radi navzkrižja med stališči Nemčije in Francije. Prva bi hotela prevzeti obveznost za spoštovanje meja le na zapadno stran, nampram Franciji, dočim bi hotela imeti nevezano roko na vzhodno stran, da bi mogla v primerem trenutku zahtevati popravno meja zlasti nampram Poljski in Čehoslovski. Francija pa se neče odreči možnosti za nastop v varstvo meja teh dveh slovanskih držav. Paralelno z zasedanjem sveta Društva narodov se vrši v Londonu sestanek izvedencev-juristov, da proučijo to vprašanje.

Drugo važno in težko vprašanje je vprašanje Mosula, tega kurdskega vilajeta Turčije. Komisija, ki je to sporno vprašanje proučila na licu mesta, je prišla do zaključkov Turčiji v prilog. Naglašajo, da turk sporno ozemlje ni nikdar pripadalo kraljestvu Irak in da tudi prebivalstvo raje ostane pod turško vladavino, nego da bi prišlo pod arabsko.

Anglija zastopa nasprotno stališče in zahteva, naj se to sporno ozemlje iz zemljepisnih in gospodarskih razlogov priključi kraljestvu Irak. Anglija se sklicuje tudi na dejstvo, da je provizorična črta, kakor jo je določilo Društvo narodov v lanskem oktobru, že v državni oblasti Iraka. V največje presenečenje turške politične javnosti pa predlaga rešena komisija vendar, naj se sporno ozemlje provizorično črte pripodi Iraku, toda pod pogojem, da ostane še 25 let pod angleškim mandatom. Tu je razloga za stališče premetene računarice Anglije. Turki se seveda odločno upirajo taki rešitvi mosulskega vprašanja in njihovo odposlanstvo v Ženevi je že izjavilo, da Turčija ne more privoliti v nikakvo teritorialno koncesijo. Tako Anglija kakor Turčija sta sicer izjavili, da se bosta pokorili razsodbi Društva narodov, tudi če bi jim odtegnila to dragoceno posest z njegovega bogastvom na petroleju. Težko pa si je misliti, da bi se Turčija res pokorila v slučaju, da bo razsodba nasprotna nje aspiracijam. V tem je težina tega vprašanja in nevarnost nevarnih zapletljivej.

Nadaljnje važno vprašanje je — vprašanje Avstrije. Izvedenca Ritz in Layton, ki sta dobila nalog, da proučita vprašanje gospodarske obnove Avstrije, trdita v svojem poročilu, da ima Avstrija pogoje za samostojno življenje ter da je s sosednimi državami že sklenila trgovske pogodbe, ki ji bodo omogočale delo in s katerimi zadobi olajšave za svojo trgovino. Toda tu je prišla vmes silna propaganda — v Nemčiji in v Avstriji — za priključenje te poslednje k prvi. Ta propaganda bo vsekakor motila gladko reševanje avstrijskega problema, posebno še, ko je rečena propaganda skrajno vznemirljiva za druge sosedne nasledstvene države. Pripominjamo pa, da se čujejo tudi glasovi v tem zmislu, da Nemci pritiskajo s propagando za priključenje z namenom, da bi izsilili od sosednih držav čim več gospodarskih prednosti.

Poleg teh vprašanj prvega reda bo imelo Društvo narodov razpravljati o pritožbi poljske manjšine v Litvanski o načinu izvedbe zemljske reforme z ozirom na manjšine, v vprašanju rabe jezika manjšin pri javnih napisih in v poslovnih knjigah, o vprašanju zaščite muslimanskih manjšin albanskega pokolenja v Grčiji in še o drugih vprašanjih gospodarske in socialne narave.

To zasedanje Društva narodov bo imelo torej obilo važnega in težkega dela. Ali mu bo kos? Neverni Tomaži smo. Društvo narodov je sicer po svoji zasnovi in nalogi velika in mednarodno priznana pravica. Toda, kakor je danes, mu ne do staja zadostne avtoritete in tudi materialnih sredstev, da bi moglo svoje člane priključiti k spoštovanju svojih sklepov. Zato je zelo verjetno, da bo rešitev glede mnogih vprašanj taka, da definitivno rešitev — odloži. Kar se tiče avstrijskega vprašanja, je verjetno, da Nemci sami prilijejo vode v svojo kipečo čašo. Vprašanje garancijskega pakta pa trka neizprosno na vrata in zahteva rešitev. Vprašanje je, ali v smislu ženevskega protokola, po katerem naj se vse države podpirajo med seboj v zagotovitve meja potom Društva narodov, kakor so jih določile mirovne pogodbe, ali pa v smislu novega garancijskega pakta, ki naj zagotovi meje med Nemčijo in Francijo. Nekateri trdijo, da bi novi pakt pomenil zanikanje vseobsežnega ženevskega protokola, drugi pa, da ga, daši zožen, spopolnjuje, da je le variacija ženevskega protokola.

Vsekako pa bo letošnje zasedanje Društva narodov najvažnejše, kolikor jih je

imelo dosedaj. Na dnevnem redu so vprašanja, od katerih rešitve bo odvisno, ali pride bodoči evropski mir ali — novi zapletljaji.

Ob koncu pa naj omenimo še eno dejstvo, ki spada med najbistvenejše nedostanke tega mednarodnega zbora in ki ni najmanjši vzrok, da Društvo narodov ne more priti do prave veljave. To dejstvo je odsotnost Rusije in Zedinjenih držav. Ti dve veliki republiki tudi letos ne bosta zastopani v Ženevi in tako se bo šifal tam glas — rekli bi — le ene polovice sveta.

Koniec občinskih avtonomij?

«Občinske volitve so zguba časa», pravi Farinacci — Italija in varnostni pakt

RIM, 4. Rimsko javnost zanimajo danes bolj vprašanja, ki so v zvezi predvsem z gospodarskim povzdigom države, se posebej, ker se ni popolnoma polegel strah za usodo lire. Med taka gospodarsko-politična vprašanja spada predvsem vprašanje ureditve medzaveznih dolgov. Radi tega gospodarski krogi z veliko pozornostjo zasledujejo razvoj pogajanj med Francijo in Anglijo za poravnavo dolgov. Italija se nikakor neče staviti v isto vrsto kakor Francija, ker se ne smatra finančno tako močna, in tudi ugodnosti, ki jih je dovolila Amerika Belgiji, si ji ne zdijo preveč velike.

Glede varnostnega pakta kažejo nekateri dogodki, da je Italija stopila iz dosedanjih rezerviranosti. On. Mussolini je namreč poslal v London delegata na Polineltijo, ki prisostvuje sestankom pravnikov Anglije, Francije, Belgije in Nemčije za sestavo pakta. Kljub temu, da Italija še ni zavzela popolnoma jasnega stališča glede pakta, so v Londonu zelo simpatično pozdravili prihod italijanskega delegata.

Umevno je, da rimski tisk posveča veliko pažnjo tudi zborovanju Društva narodov v Ženevi. V tem pogledu najbolj zanimiva Italijo pristop Nemčije v Društvo narodov. Rimsko javnost je zelo vznemirila izjava predsednika nemškega državnega zbora g. Loeb, da ne bo mogel Nemčiji po pristopu v Društvo narodov nihče za braniti z orožjem aneksije Avstrije.

Izmed notranje-političnih zadev so sedaj razprave o upravnih volitvah, se posebno radi Farinaccijevih izjav fašistovskim poslancem in senatorjem glede občinskih volitev. Farinacci je govoril predvsem o Matteottijevem procesu, o katerem je rekel, da bo pomenil obsodbo vse opozicije. Dalje je dejal, da tvorijo sedaj še upanje opozicije dve vprašanji: zdravstveno stanje ministrskega predsednika in notranji prepriji v fašistovski stranki. «Mondo» energično protestira proti tej trditvi: opozicija ni nikdar špekulirala z zdravjem svojega političnega nasprotnika; prepire v fašistovski stranki registrira opozicijski časopisje, ker je to njegova dolžnost. V ostalem opozicija računa na moč svojih idej.

Farinacci je dalje rekel, da vlada med njim in on. Mussolinijem popolno soglasje. «Fašizem je en sam — je rekel — in tudi Mussolini je samo eden. Nadalje je Farinacci napadel on. Oviglia; končno je prešel k vprašanju upravnih volitev. «Stranka (fašistovska) je nasprotna upravnim volitvam. Te predstavljajo za nas raztrešnost in zgubo časa. Često so izvor preprirov, posebno na jugu zbudijo zopet stara družinska sovraštva. Dokazali smo, da smo v večini v vseh občinah; sedaj moramo delati narobe: otresti se vseh občinskih uprav, ki ne odgovarjajo sedanjemu položaju in ki ne sledijo fašistovskim smernicam. Normalizirati moramo — kakor je rekel Forges Davanzati — s komisarji in pripraviti italijansko ljudstvo na župane, imenovane od vlade (»podestà«). Z navdušenjem smo sprejeli ustanovo visokega komisariata v Napoli in gubernije v Rimu. Vlada je hotela s tem poudariti načelo, ki bo veljalo za bodočnost.»

Občinske volitve v Cataniji

Opozicija se ne udeležiti volitev
CATANIA, 4. Dasi je dan občinskih volitev že čisto blizu, niso se bile razdeljene volilne izkaznice. Demokratiški list «Corriere di Sicilia» protestira proti temu, se posebej, ker znaša število volilcev okoli 70.000. Zdi se, da bo izvoljen za župana sedanjí komisar conte Sapupo.

Razvoj volilne propagande kaže, da hočejo fašisti pridobiti vsa mesta v občinskem svetu. Fašistovski «Giornale dell'Isola» piše, da ne bodo fašisti dopustili, da bi izmed 80 občinskih stolcev le eden pripadel opoziciji. Za danes so sklicani vsi skvadristi v Catanijo.

Boj fašistov pa ne bo težak, ker se menda ne bodo imeli s kom boriti. Opozicija se namreč po vsej gotovitosti ne bo udeležila volitev. V tem pogledu sicer se ne obstoji nikak formalen sklep, vendar se z vsoto gotovostjo pričakuje, da bodo zastopniki opozicije na prvem zborovanju sklenili, da opozicijske stranke ne gredo v volilni boj. Opozicija bi nato izdala proglas na meščane, v katerem bodo razloženi razlogi, ki so jo dovedli do tega sklepa.

Opustošenje dveh katoliških krožkov

RIM, 4. Preteklo noč so neznaní elementi opustošili v Corsagni dva mladinska katoliška krožka.

Matteottijev proces v oktobru?

Zbornica se odpre po zaključitvi procesa
RIM, 4. «Seren» piše, da se bo otvorila zbornica šele po 15. novembra, to je po zaključitvi Matteottijevga procesa. V justični palači se zatrjuje, da bo generalni državni pravnik comm. Crisafulli sestavil obtožbo za drugo polovico septembra. Potemtakem se bo prišel Matteottijev proces v začetku oktobra.

85. zaplemba «Avantijal»

MILAN, 4. Socijalistični dnevnik «Avanti» je bil včeraj deležen 85. zaplemba radi članka «Fašistovska kriza v Bologni».

Volitve na vidiku?

Sporezum glede premeščanja uradnikov na Hrvaškem

BEOGRAD, 4. (Izv.) Vprašanje premeščanja uradnikov na Hrvaškem in v Slavoniji je postalo s prihodom ministra Gjuricića, ki nadomestuje Pašica, in Maksimovića v Beograd aktualno. Danes sta se sestala ministri Maksimović in dr. Maček. Glede premeščanja uradnikov na Hrvaškem je bil dosežen sporazum v glavnih točkah. Prihodnji ponedeljek prispe v Zagreb minister Maksimović, kjer se definitivno reši vprašanje premeščanja uradnikov.

Posebni politični dogodki danes ni bilo.

Jutri se bo vršila plenarna seja ministrskega sveta, na kateri se bo razpravljalo o nekaterih važnih vprašanjih, ki niso bila v zadnjem času rešena radi odsotnosti ministrov.

Vaš dopisnik je zvedel, da je položaj med obema vladnima strankama znatno napet. V doglednem času misli vlada razpisati volitve. Radikalni upajo, da jim bodo volitve prinesle večje število mandator, kakor jih imajo sedaj. Tudi radičevci odobravajo načrt, da se razpišejo volitve v najkrajšem času, ker računajo, da bodo Hrvatska Zajednica in disidenti poraženi in bo to v največjo korist HSS.

Snovanje novega opozic. bloka

SLS se ne jemlje v upoštevanje

BEOGRAD, 4. (Izv.) Današnja «Politika» objavlja članek o možnosti fuzije med Davidovičevom stranko, Hrvatsko Zajednico in bosanski muslimani. «Politika» pravi, da ni izključeno, da se ustvari nov močan opozicijski blok in to že sprito dejstva, da je Hrvatska Zajednica zavrgla gesla o hrvatski avtonomiji in federaciji in zahteva sedaj le revizijo ustave. Posebno značilno za to akcijo je, da se SLS ne jemlje v poštve.

Pašić se povrne 14. septembra

BEOGRAD, 4. (Izv.) Predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković je izjavil novinarjem, da se Pašić povrne v Beograd v 10 dne. Radikalna «Samouprava» piše, da se ministri predsednik povrne 14. septembra.

Radić se pada v Evians les Bains

ZAGREB, 4. (Izv.) Stjepan Radić je od potoval včeraj v Ženevo, radi česar niso imeli radičevci i danes nikake konference. V radičevskih krogih še vedno zatrjujejo, da se pada Radić v Evians les Bains, da se sestane s Pašićem.

Dvordinarski novci v prometu v Zagrebu

ZAGREB, 4. (Izv.) Danes so prišli v promet dvordinarski novci. Dejstvo, da nosijo ti novci le cirilski napis, izrabljajo nekateri za agitacijo proti vladi.

Demonstracije bančnih uradnikov na Francoskem

Spopadi med stavkajočimi in policijo
PARIZ, 4. Stavkajoči bančni uradniki so danes med 14. in 15. uro priredili demonstracije pred veliko banko v ulici Scribe. S kamenjem so pobili več oken bančnega poslojpa. Med njimi in policijo je prišlo do spopadov, tekem katerih so bili ranjeni nekateri policijski agenti. Nato so se stavkajoči podali k lionskem kreditnemu zavodu in so vzklkali proti bankirjem. Policija je aretirala več demonstrantov.

Jugoslovenska trgovinska pogodba z Avstrijo podpisana

DUNAJ, 4. Včeraj ob pol 12. dopoldne je bila podpisana avstrijsko-jugoslovenska trgovinska pogodba. V imenu avstrijske vlade sta podpisala pogodbo zvezni kancelar dr. Ramek in trgovinski minister dr. Schürff. Za jugoslovensko vlado so podpisali tukajšnji poslanik dr. Milan Milojević, načelnik in trgovinskem ministrstvu dr. Milan Todorović ter direktor carin v Beogradu Sava Kukić.

Avstrijski parlament bo že v prihodnjih dneh razpravljaj o novi trgovinski pogodbi ter jo bo brezdvomno v najkrajšem času ratificiral. Tukajšnji gospodarski krogi se nadejajo, da stopi pogodba v veljavo še tekom tega meseca.

Negodna italijanska garnika

LONDON, 4. Agencija Reuter je prejela iz Gibraltarja poročilo, da je italijanski parnik «Keren» radi meče naselil na obal pri Ceuti. Na pomoč sta mu bila odposlana dva močna vlačila.

Pričetek francosko-španske ofenzive v Maroku

50 pomorskih enot v akciji ob rifanski obali

MADRID, 4. Sinoči se je pričela v Maroku velika francosko-španska ofenziva. Francoske pomorske enote štiti izkrcavanje španskih čet na treh točkah. Ostali španski oddelki operirajo v odseku Melilla, medtem ko Francozi napadajo Rifance v vzhodni maroški coni. Francoske pomorske enote obsegajo: oklopnico «Paris», admiralsko ladjo, lahki križarki «Strasbourg» in «Metz», šest torpedovk, pet štafetnih ladij, dve topničarki in 8 pomorskih letal. S francosko mornarico sodelujejo španske pomorske enote, tako da operira proti Rifancem nad 50 oboroženih pomorskih enot.

MADRID, 4. Listu «Informaciones» javljajo iz Melille, da so španski bataljoni pripravljani za napad. Predno bodo francoski in španski oddelki pričeli ofenzivo na kopnem, bodo skušali s pomočjo posameznih krajevnih napadov razdeliti rifanske čete in zasesti važne strateške točke na obrežju. Letalske škvadrije razvijajo v tetuanskem odseku živahno delovanje. Bombardirale so sovražne čete, ki se koncentrirajo v okolici Scesciauea in ob izlivu reke Uadi Lau.

Iz zanesljivih virov se doznava, da je zavladalo med Abd El Krimovimi četami veliko vznemirjenje radi francosko-španske koncentrične akcije.

Odprava verskih zavodov na Turškem

ANGORA, 4. Danes se je sestel pod predsedstvom Kemal Paše ministrski svet ter je sklenil, da se zaprejo vsi verski zavodi. Pripoznana ni več nobena kongregacija. Vsi državni funkcionarji morajo odprsi nositi civilno obleko, kakršna je v rabi pri zapadnih Evropejcih. Ta odredba se seveda ne tiče članov vojske in mornarice.

Strasna avtomobilska nesreča v Avstriji

DUNAJ, 4. V bližini Dunajskega Novega mesta se je dogodila strasna avtomobilska nesreča. Neki avto tipa «Daimler», ki je vozil z naglico 70 km na uro, je skušal prehiteti drugi avtomobil, ki je tudi drvel z veliko brzino, in sicer ravno v hipu, ko je privozil iz nasprotni smeri po cesti neki motociklist. Sofer avtomobila «Daimler», ki se je zaman skušal oginiti motociklistu, se je radi trčenja z njim ustavil sredi ceste in tako zaprl pot drugemu avtomobilu, katerega sofer je v kritičnem trenutku zgubil oblast nad krmilom.

DNEVNE VESTI

Prepovedane prireditve

Prireditve M. D. «Višava» na Konkoneu se ne bo vršila. Oblasstvo je prepovedalo vse točke programa razen plesa! — Telovadni nastop na Crnem vrhu odpade radi «nepričakovanih ovir».

Poziv vojnim oškodovancem

V zadnjih štirinajstih dneh je začelo naše časopisje zopet obravnavati važno stran vojnoodškodninskega vprašanja. To pot gre za preiskovanje in tudi izplačane predumne od strani Zveznega kreditnega zavoda za povzdigo Benetk in od drugih zavodov. Finančna intendenca pošilja vojnim oškodovancem pisma, v katerih jim naznajuja, da jim je bila likvidirana vojna odškodnina in jih zato poziva, v slučaju preveč izplačanih predumov, da jih takoj poravnajo zavodu.

Vidimo iz slučajev, ki so nam bili predloženi, da gre za naravnost ogromne zneske. Po cenitvi v eni sami vasi, kjer je približno 350 prebivalcev, bi bili zadolženi za približno 700.000 lir. Ti slučaj nastajajo po večini pri onih, kjer je vzpostavljena porušene stavbe stavbinska zadruga «Cerg».

To vprašanje je podpisano tajništvo že precej časa od tega začelo proučevati, toda prizadeži čredo le malo na roko. Če hočemo močnejše kaj doseči, je nujno potrebno, da VSI, ki dobijo, ali pa so že dobili taka pisma, jih nemudoma vpošljejo na naše tajništvo.

Po tako zbranim gradivam bomo podvzeli v Benetkah in pri raznih ministrstvih v Rimu vse potrebne korake, da se to pereče vprašanje uredi v prilog vojnih oškodovancev.

POLITIČNO DRUŠTVO «EDINOST»

Osrednje tajništvo.

Važne politične izjave čehoslovaškega ministrskega predsednika

V nedeljo so odkrili v Štekni spomenik ustanovitelja in prvega organizatorja kmetijske stranke na Češkem, Alfonza Štatnega. Slavnosti se je udeležil tudi ministrski predsednik Svehla, ki je v svojem govoru izjavil med drugim tudi sledeče o nalogah demokracije.

«So med nami ljudje (agrarci), ki pravijo, da nočejo ničesar, marveč le, da ostanejo v opoziciji. Pozabljajo pa, da demokracija je — resnično — demokraciji ne smemo lagati drug drugemu. Največja vrednost svobode je v tem, da drug drugemu govorimo resnico. Naloga svobode je tudi, da ukazujemo drug drugemu... Doba 300-letnega hlapčevanja je za nami. Danes ni čas, da protestiramo, marveč da ustvarjamo, delamo in zavarujemo. Za nas je en sam problem: kako bomo znali dograditi, kako smo znali rušiti, ali pa ne bomo znali razumeti spremembe naše pozicije. In rečeno vam bodi: potem ne bo nikogar, ki bi spremil našo lastno usodo. Narod naš, ki je v zgodovini tako kruto plačal svojo usodo, ne sme hazardirati. Kak usodepolen korak ne bi pomenil samo našo (agrarcem) pogubo, marveč vsega naroda! Kakor je naš narod vzdržal

Avto je zdrčel s ceste, trčil ob drevo ter se pri tem popolnoma razbil. Sofer se je pri tem na mestu ubil, neka gospa je pa zadobila tako hude poškodbe, da je kmalu potem umrla v bolnišnici. Neka druga gospa je bila tudi smrtno nevarno poškodovana.

Eksplodizija v tovarni smodnika v Romuniji

BUKAREŠT, 4. Včeraj dopoldne je nastala v vojaški tovarni smodnika v Tudestiju katastrofalna eksplozija, vsled katere so bile pretrgane tudi vse brzojavne in telefonske zveze. Baje je mnogo oseb ubitih in ranjenih.

Otvoritev mirovnega kongresa v Parizu

PARIZ, 3. Danes je bil otvorjen mirovni kongres. Predsednik prosvetni minister De Monzie je pozdravil kongres v imenu vlade.

Pri otvoritvi mirovnega kongresa bi imela govoriti predsednik francoskega parlamenta Herriot in predsednik nemškega državnega zbora Loewe. Ker pa je bil Herriot zadržan radi zasedanja skupščine departementa Rhone, tudi predsednik nemškega državnega zbora Loewe ni govoril. Prosvetni minister De Monzie je zborovalcem sporočil, da je Herriot zadržan in da Loewe ne bo govoril ter da bo njegov govor objavljen pozneje.

Ameriško pomorsko letalo ponesrečilo na Tihem oceanu

NEW-YORK, 4. Veliko letalo vojne mornarice, ki je skušalo preleteti v enem samem poletu progo iz S. Franciscusa čez Tih ocean v Honolulu, se je izgubilo na odprtem morju. Posadka, obstoječa iz 5 moži, je javila radiotelegrafičnim potom, da je letalo radi silne nevihte bilo primorano pristati in da mu grozi pogibel na razburkanem morju. To poročilo so prejeli radiobrzajavne postaje v S. Franciscu že v sredo popoldne; bilo je obenem poslednji poziv na pomoč ponesrečenih letalcev. Več ladij je odplovalo proti mestu, kjer je ponesrečilo letalo, a brezuspešno. Rusilec «Aroostock», ki tudi išče letalo; je javil potom brezčlenice brzajava v S. Franciscu, da ni o letalu nikakega sledu; nad morjem še vedno divja vihar. Posadka letala se kljub ponovnim pozivom ni oglašila. Domneva, da se je letalo potopilo, z letalci vred, postaja čimdalje bolj verjetnejša.

Tudi neko drugo letalo, istega tipa kakor ponesrečeno, je bilo začetkom poleta iz S. Franciscu v Honolulu prisljeto pristati in se je prevrnilo. Letalce je rešila neka ladja, ki je zavlekla na varno tudi letalo.

Dunaj v Benetkah

Pod takim naslovom: priobčuje današnja «Neue Freie Presse» opis življenja in razveseljevanja dunajskih izseljencev in letoviščarjev v Benetkah in na «Lidu». Podajamo nekoliko posnetkov. Čujemo očigledno Schubertovo melodijo, Straussove valčke; gondole so polne veselilcev se in prepevajocih ljudi; tu se glasi in prepeva angleška, francoska, ruska, nemška, italijanska govornica; čuje se najpristnejše dunajsko narečje iz Hernalsa, kakor da gondola ne vozi po kanalih Venecije, marveč po dunajski Ringstrasse, ali se ti zdi, da sedi na terasi dunajskega mestnega parka.

Od meseca junija dalje se vali neprestano reka ljudi z Dunaja proti Benetkam. Zlasti na Lidu se je zbrala velika kolonija Dunajčanov. Če poslušamo razgovore na Lidu, se nam zdi, kakor da smo v Kritendorfu. Če je hrepenenje po mestu na lažurni poredji ustvarjalo Benetke na Dunaju, je pa letos poneslo na svojih krilih Dunaj v Benetke.

Iz tega opisa je razvidno, da so nemški izseljenci v Benetkah veseli, zadovoljni, srečni, ker morejo tudi v italijanskem letovišču se zabiti in se gibati kot Nemci. To njih zadovoljstvo je najboljšje jamstvo, da prihodnje leto pridejo zopet.

In nikdo se ne izpodtika nad tem, nikdo se ne pritožuje, marveč se veselijo obilice tujcev in — njihovega denarja. Benetčani so pač pametni in vedo, da ostanejo Benetke po odhodu tujcev istotako italijanske, kakor so bile poprej ter značaj dežele ostane isti in nespremenjen.

Vso nesmiselnost sedanje gonje v italijanskem tisku proti tujcem v Opatiji kaže statistika o prihajanju tujcev v to letovišče. V avgustu je došlo gostov: 1468 iz Madžarske, 1460 iz Avstrije, 1232 iz Čehoslovake, 670 iz Jugoslavije, 639 iz Nemčije, 217 iz Poljske in raznih drugih krajev in 747 iz kraljevine. Skupaj torej 6721. Od novega leta sem je došlo 34.188 gostov, od katerih je bilo 2791 iz kraljevine. Gostje iz Italije so torej v neznanstni manjšini. Ali se more sprito tega dejstva — vprašamo — pameten človek (naglašamo: pameten!) razgrevati radi tega, če tuj gostje dajajo obiljeje sezoni? Ne, pameten Italijan se mora le veseliti takega obiska od strani tujcev, če namreč res ljubi to pokrajino in ji želi gospodarskega napredka s procvitom naših zdravilišč in letovišč. Le nespameten človek more videti v teh tujcih kako nevar-

